

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Toimintakertomus vuodelta 2020

Yleiskatsaus kansalliseen arviointitoimintaan

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toiminta kattoi vuonna 2020 yhteensä 40 koulutusjärjestelmän toimivuutta ja laatua, koulutuksellista tasa-arvoa ja osaamista koskevaa arviointia. Vuonna 2020 arviointitoiminta painottui varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toteutumiseen, oppimistuloksiin perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa, koulutusala-arviointeihin korkeakoulutuksessa, varhaiskasvatuksen ja korkeakoulutuksen laatuun ja laatukriteereiden kehittämiseen sekä poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutusten arviointiin kaikilla koulutusasteilla.

Karvi tuotti koulutuksen tilaa kuvaavia synteesejä koulutuspoliittisessa keskustelussa ja päätöksenteossa hyödynnettäväksi. Arviointitietoa hyödynnettiin kansallisella tasolla esimerkiksi uusien varhaiskasvatusta ja koulutusta koskevien kansallisten kehittämisohjelmien laadinnassa sekä kansallisessa ohjauksessa. Arviointituloksia tuotettiin myös paikalliselle tasolle, varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjille sekä korkeakouluille. Karvi tuki arviointiosaamista ja tiedon käyttöä kehittämisessä myös järjestämällä koulutuksia ja työpajoja. Kaikki arvioinnit toteutettiin digitaalisina, ja arviointien verkkototeutukset otettiin laajasti käyttöön.

Kansallisen arviointitiedon tuottamiseen osallistui 3 750 toimijaa, jotka edustivat varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, oppilaitoksia ja korkeakouluja. Karvi järjesti yhteensä 41 arviointitiedon käyttöä ja vaikuttavuutta edistävää tilaisuutta eri toimijaryhmille paikallisella ja kansallisella tasolla. Tilaisuudet järjestettiin pääosin webinaareina, mikä mahdollisti aiempaa suuremmat osanottajamäärät ja paremman maantieteellisen kattavuuden. Osa webinaareista oli kansainvälisiä.

Karvin toinen arviointisuunnitelma kattaa vuodet 2020–2023. Se perustuu päivitettyyn strategiaan, jonka tavoitteena on ohjata kansallisen arviointitoiminnan vaikuttavuutta ja säilyttää arviointikeskuksen asema luotettavana, asiantuntevana ja avoimena arviointitiedon tuottajana Suomessa. Arviointitoiminnan vaikuttavuustavoitteet liittyvät oppimisen ja osaamisen kehittämiseen, yhdenvertaisuuden edistämiseen, koulutusjärjestelmän toimivuuden lisäämiseen ja jatkuvan kehittämisen tukemiseen.

Keväällä 2020 laadittiin strategian toimeenpanosuunnitelma, joka muodostuu strategiakaudeksi asetetuista tavoitteista sekä yksityiskohtaisemmista toimenpiteistä. Toimenpiteitä päivitetään sitä mukaa, kun strategian toteutumiseen tähtäviä toimenpiteitä toteutetaan ja uusista päätetään johtoryhmässä. Tavoitteena on vahvistaa organisaation yhtenäisyyttä, yhteisesti sovittujen toimintatapojen mukaisesti toimimista ja yhdensuuntaista kehittämistä, edistää tiimimäistä työskentelyä ja hyvien käytäntöjen ja osaamisen jakamista sekä vahvistaa arviointitoiminnan vaikuttavuutta ja arviointi- ja viestintäosaamista.

Koronapandemian vuoksi koko organisaatio siirtyi pääsääntöiseen etätöhyöhön 16.3.2020. Kevätlukukaudelle suunniteltuja arviointeja jouduttiin siirtämään ja arviointeja koskevia hankesuunnitelmia päivittämään uutta tilannetta vastaaviksi. Koulutuksen arviointineuvoston käsittelyyn valmisteltiin päivitetty Koulutuksen arviointisuunnitelma 2020–2023. Arviointineuvosto teki joulukuussa esityksen opetus- ja kulttuuri-ministeriölle arviointisuunnitelmaan tehtävistä muutoksista. Keväällä käynnistettiin Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen -arviointihanke. Arvioinnin tehtävänä on tuottaa tietoa poikkeustilan vaikutuksista koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen eri koulutusasteilla sekä koulutuspolkujen nivelvaiheissa.

Varhaiskasvatus

Vuoden 2020 aikana valmistui 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun arvioinnin 2. vaihe. Käynnissä oli Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin kehittäminen ja järjestäjien tukeminen -hanke, jonka osana varhaiskasvatukseen kehitetään kansallinen laadun arviointijärjestelmä sekä tutkimusperusteisia arviointityökaluja. Lisäksi käynnistettiin kolme hanketta: 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun arvioinnin 3. vaihe, Varhaiskasvatuksen johtamisen nykytila, vahvuudet ja kehittämiskohteet -arviointi sekä Arviointi viisivuotiaiden pedagogiikasta ja taito- ja taidekasvatuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa.

Yleissivistävä koulutus

Vuonna 2020 valmistui viisi hanketta: teema- ja järjestelmäarvioinneista Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerien toimivuuden arviointi ja Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanon arvioinnin osahankkeet 2 ja 3, perusopetuksen oppimistulosten arvioinneista taas äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi ja ruotsi) 9. luokan arviointi ja pitkittäisarvioinnin alkumittaus, jossa arvioitiin matematiikan ja äidinkielen ja kirjallisuuden (suomi, ruotsi ja S2) osaamista ensimmäisen luokan alussa. Lisäksi valmistui Modersmålets lilla longitudinella utvärdering: Från årskurs 9 till studentprovet 2014–2017.

Meneillään oli viisi perusopetuksen oppimistulosarviointia, joista kahden toteutusta jouduttiin siirtämään koronapandemian vuoksi myöhempään ajankohtaan. Käynnissä oli myös yksi teema- ja järjestelmäarviointi: Lukion tuntijakokokeilun arviointi. Lisäksi käynnistettiin kaksi teema- ja järjestelmäarviointia: Selvitys sukupuolten välisten ja sisäisten oppimistuloseröjen syistä ja taustoista sekä Valmistavan opetuksen tilanne ja vaikuttavuus ja oman äidinkielen opetuksen tilanne ja vaikuttavuus.

Ammatillinen koulutus

Vuoden 2020 aikana valmistui arviointi nuorten opintopoluista, siirtymistä ja ohjauksesta perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa, maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttamiseen tähdenneiden uudistusten vaikutusten arviointi sekä kuljetusalan ammattitutkinnon oppimistulosten arviointi. Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointijärjestelmän kehittämistä jatkettiin, ja uuden järjestelmän mukaisista

pilottiarvioinneista käynnissä olivat logistiikan ja sosiaali- ja terveysalan perustutkintojen arvioinnit. Vuonna 2020 toteutettiin ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arviointimallin ja -kriteeristön testivaihe, jonka arviointikäynnit toteutettiin syksyllä menestyksekkäästi verkkovälitteisesti. Lisäksi käynnistettiin seuraavat arviointihankkeet: Opiskelijoiden kasvu aktiivisiksi ja kriittisiksi kansalaisiksi toisella asteella, Erityisen tuen järjestäminen ammatillisessa koulutuksessa sekä Merenkulkualan koulutusten arviointi.

Korkeakoulutus

Vuoden alussa järjestettiin laajat kansalliset seminaarit neljän koulutusalan (humanistinen, kauppatieteet ja liiketalous, tekniikka ja yhteiskuntatiede) arvioinneista. Uusina koulutusala-arviointeina käynnistettiin sosiaali- ja terveysalan sekä oikeustieteellisen alan arvioinnit. Kolmannen auditointikierroksen läpiviemiseksi poikkeusoloissa laadittiin osittain tai täysin verkkovälitteisen auditoinnin periaatteet, jotka korkeakoulujen arviointijaosto hyväksyi. Vastaavat periaatteet luotiin myös tekniikan tutkinto-ohjelmien akkreditoineille. Syksyllä järjestettiin ensimmäiset verkkovälitteiset arviointivierailut, jotka saatiin vietyä läpi menestyksekkäästi, eikä korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointien tai tekniikan tutkinto-ohjelmien akkreditointien suunniteltuun aikatauluun tullut merkittäviä viivytyksiä. Koulutusjärjestelmän kyky vastata äkillisiin rakennemuutoksiin -hanke alkoi, ja se toteutetaan yhteisenä useita koulutusasteita käsittävänä arviointina.

Karvi osallistui yhteistyössä Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitoksen kanssa kansainväliseen korkeakoulujen joustavia opintopolkua vertailevaan hankkeeseen, jonka järjesti UNESCO International Institute for Educational Planning (IIEP-UNESCO). Suomen maaraportti perustui 43 kansallisen toimijan ja kahden tapauskorkeakoulun edustajan haastatteluun sekä tilastollisiin ja muihin kansallisiin aineistoihin. Osana IIEP-hanketta Karvi osallistui eri maiden maaraporttien kommentointiin sekä korkeakoulutuksen joustavia opintopolkua koskevaan kansainväliseen analyysiin.

Vapaa sivistystyö

Yhteistyössä ammatillisen koulutuksen osaamisyksikön kanssa toteutettiin Maahanmuuttajien koulutuspolut -arviointi, joka tuotti tietoa maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttamiseen tähdenneiden, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toteutettujen uudistusten vaikutuksista. Tarkastelun kohteina olivat uudistettu aikuisten perusopetus, ammatillinen koulutus ja sen kielitaitovaatimusten joustavoittaminen sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksissa vuoden 2018 alusta alkaen toteutettava lukutaitokoulutus.

Maksullinen palvelutoiminta

Poikkeustilanne ja poikkeukselliset opetusjärjestelyt vaikuttivat Karvin maksullisen palvelutoiminnan toteuttamiseen. Perusopetuksen oppimistulosten arviointien siirtymisen vuoksi maksullisia oppimistulosten arviointipalveluja ei tarjottu vuonna 2020. Syksyn 2020 aikana käynnistettiin yksi valtionhallinnon organisaatiolle toteutettava tilausarviointi. Ulkomailta toimivien suomalaistyypisten koulujen auditointimallin kehittämistyö käynnistettiin.

Arviointitoiminnan kehittäminen

Vuonna 2020 toteutettiin laaja sidosryhmäkysely, jonka tuloksia käytetään Karvin kehittämiseen. Yhtenäisen palautejärjestelmän avulla tuotetaan kumuloituvaa seurantatietoa, jonka pohjalta arviointitoimintaa kehitetään systemaattisesti. Prosessijohtamista vahvistettiin ydinprosessien prosessikuvausten avulla. Kehittävän arvioinnin lähtökohdat, määritelmä ja arvopohja koottiin yhteen julkaisuun, jonka pohjalta laadittiin myös esite. Arviointien verkkototeutuksista ja webinaarien järjestämisestä valmisteltiin yhteiset periaatteet ja ohjeet. Perusopetuksen oppimistulosarviointien kehittäminen on tiivistynyt prosessi-vastaavien koordinoimana samaan aikaan, kun Karvin nykyisestä digitaalisesta oppimistulosten arviointijärjestelmästä ollaan luopumassa ja suunnittelemassa uutta järjestelmää ja määrittelemässä sen vaatimuksia. Uudistukset linkittyvät vahvasti toisiinsa.

Karvi osallistui aktiivisesti koulutusalan tiedontuottajien yhteistyöhön ja esimerkiksi Opetushallituksen koordinoimaan Tiedon hyödyntämisen yhteistyöryhmän toimintaan, jonka tavoitteena on edistää tutkimus- ja arviointitiedon käyttöä sekä tiedonkeruiden keventämistä ja yhteistyötä. Arviointi- ja digitaalisen julkaisualustan kehittäminen aloitettiin toteuttamalla sidosryhmien ja asiakkaiden tarpeita kartoittava palvelumuotoiluhanke. Koronapandemian vaikutuksesta laadittiin ohjeet ja käytännöt arviointien verkkototeutuksista sekä webinaarien järjestämisestä. Karviin luotiin myös muita työskentelyä tukevia digitaalisia käytäntöjä esimerkiksi sopimusten allekirjoittamiseen ja arviointiryhmien ja uuden henkilöstön perehdyttämiseen liittyen.

